

Meddelande om samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter

---

2015/16:FPM70

Statsrådsberedningen

2016-04-12

Dokumentbeteckning

KOM(2016) 127

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska Ekonomiska och Sociala Kommittén samt regionkommittén om samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter

KOM(2016) 127 ANNEX 1

Bilaga. Första preliminära utkastet till en europeisk pelare för sociala rättigheter

Sammanfattning

Kommissionens meddelande beskriver hur EU kan gå tillväga för att utveckla en europeisk pelare för sociala rättigheter och är en del av kommissionens arbete för en fördjupad och mer rättvis ekonomisk och monetär union (EMU). Syftet med pelaren är att formulera en rad väsentliga principer som bedöms vara nödvändiga för väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem.

Meddelandet presenterades den 8 mars och samtidigt inleddes ett brett offentligt samråd med bl.a. nationella myndigheter och parlament, fackliga organisationer, näringslivsorganisationer, icke-statliga organisationer och allmänheten. Samrådet pågår till den 31 december 2016 och ska tjäna som ett underlag för kommissionens slutliga förslag om pelaren som läggs fram i början av 2017.

Pelaren för sociala rättigheter föreslås komplettera och bygga vidare på EU:s gällande regler på det sociala området och på sysselsättningsområdet och avses användas som en referensram för att granska de deltagande ländernas social- och sysselsättningspolitik. Den föreslås också fungera som en ledstjärna för en förnyad konvergensprocess inom euroområdet. Även om pelaren är tänkt för euroområdet ska det vara möjligt för andra EU-länder att ansluta sig.

Meddelandet innehåller ett första preliminära utkast till pelare och är tänkt som ett diskussionsunderlag för det offentliga samrådet. Utkastets tre teman är i) lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, ii) rättvisa arbetsvillkor och iii) social trygghet. Tjugo områden har valts ut som ansetts som nödvändiga komponenter för väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem.

Regeringen välkomnar att kommissionen initierat ett brett samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter och avser på lämpligt sätt delta i samrådet och diskussioner om pelaren.

Regeringen prioriterar ett starkt och socialt Europa som bygger på en samverkan mellan tillväxt, konkurrenskraft, sociala framsteg, jämlikhet och solidaritet. Regeringen ser därför positivt på att sociala frågor och sysselsättningsfrågor ges större roll inom EU-samarbetet. Ett jämställdhetsperspektiv bör genomsyra utformandet av pelaren.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Initiativet är en del av kommissionens arbete för en fördjupad och mer rättvis ekonomisk och monetär union (EMU) och ingår i kommissionens arbetsprogram för 2016.

I sitt tal om tillståndet i unionen inför Europaparlamentet den 9 september 2015 förklarade kommissionen ordförande Jean-Claude Juncker att ett förslag till en europeisk pelare för sociala rättigheter skulle utvecklas.

Den 8 mars 2016 lade kommissionen fram detta meddelande som beskriver hur EU kan gå tillväga för att utveckla en europeisk pelare för sociala rättigheter.

1.2 Förslagets innehåll

Genom meddelandet har kommissionen inlett ett brett offentligt samråd med tre huvudsyften: att göra en bedömning om EU:s nuvarande regelverk är relevant för att möta framtida utmaningar; att analysera nya utvecklingstendenser i arbetsmönster och i samhället av betydelse för arbetslivet och sociala förhållanden, samt att samla in synpunkter på förslaget till en europeisk pelare för sociala rättigheter.

Kommissionens arbete med att utveckla pelaren bygger på övertygelsen om att social- och sysselsättningspolitiken inte bara ska tillhandahålla skyddsnät utan också ska ses som en produktiv faktor som bidrar till minskad ojämlikhet, maximalt jobbskapande och en välmående arbetskraft i EU.

Syftet med pelaren är att formulera en rad väsentliga principer som bedöms vara nödvändiga för väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem. Pelaren föreslås komplettera och bygga vidare på EU:s gällande regler på det sociala området och på sysselsättningsområdet och avses användas som en referensram för att granska de deltagande ländernas social- och sysselsättningspolitik samt fungera som en ledstjärna för en förnyad konvergensprocess inom euroområdet. Även om pelaren är tänkt för euroområdet ska det vara möjligt för andra EU-länder att ansluta sig.

I meddelandet anges att den ekonomiska krisen har fått allvarliga effekter inom EU med bl.a. ökad arbetslöshet och ökad ojämlikhet vilket inneburit att social- och sysselsättningspolitiken nu utsätts för stora prövningar. EU:s förmåga att skapa väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem anses vara nyckeln till ökad produktivitet, global konkurrenskraft, förstärkt social sammanhållning och fortsatt ökad levnadsstandard i EU. En annan viktig faktor bakom ambitionen att utarbeta en pelare är att krisen också bidragit till att vissa grundläggande tendenser delvis döljs och att andra lyfts fram. Det handlar om förändrade samhälls- och familjestrukturer och arbetsmönster, längre och mer varierade yrkesliv, en mer diversifierad arbetsstyrka, utveckling av nya arbetsformer, ökad ojämlikhet och motsägelsen mellan en högre utbildningsnivå och omfattande kompetensglapp. Dessa och andra kommande utvecklingstendenser måste EU anpassa sig till. Kommissionen bedömer således att pelaren fyller två behov – att bidra till att EU återhämtar sig från den ekonomiska krisen samt att medverka till ett fördjupat och mer rättvist EMU.

Till meddelandet finns en bilaga med ett första preliminärt utkast till pelare som är tänkt som ett diskussionsunderlag för det offentliga samrådet. Utkastet är indelat i tre kapitel: *i, lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden*; *ii, rättvisa arbetsvillkor* samt *iii, tillräcklig och hållbar social trygghet*. Dessa tre kapitel har i sin tur delats in i 20 områden som har ansetts nödvändiga för väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem. Politikområdena har valts ut på grundval av deras ekonomiska och sociala betydelse för väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem.

Områdena som tas upp är kompetens, utbildning och livslångt lärande, anställningsavtal, övergångar, arbetsmarknadsåtgärder, jämställdhet, balans mellan arbete och privatliv, lika möjligheter, anställningsvillkor, lön, arbetsmiljö, arbetsmarknadens parter, arbetstagarnas inflytande, sociala förmåner och tjänster, vård och sjukförmåner, pensioner, arbetslöshetsförmåner, minimiinkomst, funktionshinder, långvarig vård och omsorg, barnomsorg, bostäder och väsentliga tjänster såsom it och ekonomisk service.

Valet av den rättsliga formen för hur pelaren ska formuleras och införas ingår i samrådet. Kommissionen anger att den rättsliga formen för en pelare för sociala rättigheter måste ta hänsyn till de tillämpningsområden och rättsliga begränsningar som gäller på EU-nivå. Det anförs som viktigt att

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Får bedömas då ett mer konkret förslag föreligger.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet i sig får inga direkta budgetära konsekvenser för statsbudgeten eller EU-budgeten. En analys av de budgetära konsekvenserna kommer göras när mer konkreta förslag föreligger.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen initierat ett brett samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter. Regeringen avser på lämpligt sätt delta i samrådet och diskussioner om pelaren, och avser inför detta ta fram mer detaljerade ståndpunkter.

Regeringen prioriterar ett starkt och socialt Europa som bygger på en samverkan mellan tillväxt, konkurrenskraft, sociala framsteg, jämlikhet och solidaritet. Regeringen ser därför positivt på att sociala frågor och sysselsättningsfrågor ges större roll inom EU-samarbetet. Ett jämställdhetsperspektiv bör genomsyra utformandet av pelaren.

Kommande initiativ på EU-nivå kommer att analyseras utifrån fördragets fördelning av befogenheterna mellan EU och medlemsstaterna samt principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Även om inrättandet av en pelare för sociala rättigheter främst syftar till ökad konvergens inom euroområdet välkomnar regeringen att samarbetet hålls öppet för icke-euroländer. Regeringen ser det som viktigt att hålla många handlingsalternativ öppna och att kunna delta i samarbeten där det bedöms lämpligt.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

Meddelandet har inte sänts på remiss men kommissionen har inlett ett brett samråd som syftar till att samla in synpunkter från bl.a. övriga EU-institutioner, nationella myndigheter och parlament, fackliga organisationer och näringslivsorganisationer, allmänhet m.fl.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Genom detta meddelande har kommissionen inlett ett brett samråd som syftar till att samla in synpunkter. Kommissionen avser under kommande månaderna samarbeta med övriga EU-institutioner, nationella myndigheter och parlament, fackliga organisationer och näringslivsorganisationer m.fl. På nationell nivå kommer kommissionen att anordna diskussioner via sina representationer i EU-länderna. Samrådet pågår till den 31 december 2016 och ska vara ett underlag för kommissionens slutliga förslag om pelaren som läggs fram i början av 2017.

4.2 Fackuttryck/termer